

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
nuorisovaltuusto@pirha.fi
pirha.fi

Lausunto
9.11.2023

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston lausunto suun terveydenhuollon selvityksestä

Esipuhe

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuusto on kokouksessaan 9.11.2023 käsitellyt suun terveydenhuollon palveluverkkoselvitystä ja lausumme siitä seuraavaa:

Tasa-arvoisuus sekä yhdenvertaisuus palveluissa

Pirkanmaan alueellinen nuorisovaltuusto katsoo, että suun terveydenhuollon palveluverkkosuunnitelma ei ole saavutettava tai asiakaslähtöinen. Vaikka suunnitelmassa oli positiivisia muutoksia, mukaan lukien joustavammat palvelut sekä parempi kollegojen tuki, suunnitelman pohjana on asiakkaan palveluista leikkaaminen. Nuorisovaltuusto katsoo, että hyvinvointialueen on syytä keskittyä lisäämään työvoimaa palveluista leikkaamisen sijaan. Suun terveydenhuollon verkkosuunnitelman ongelmakohtia ovat esimerkiksi saavutettavuus sekä asiakkaille että henkilökunnalle, digitaalisten palveluiden hyödyntäminen fyysisistä kanssakäymistä vaativissa toimenpiteissä (hammastarkastukset, kotikäynnit) sekä luontohaitat.

Laajojen muutosten jälkeinen uusi malli ei ole inklusiivinen tai saavutettavissa kaikille Pirkanmaan hyvinvointialueen asukkaille. Malli hyödyttää vain suurten kuntien, eniten Tampereen, asukkaita, eikä mukaan lue pieniä kuntia tai niiden väestöä. On hankala ymmärtää, miten näkökulma "Palveluiden verkoston suunnittelussa tähdätään asiakaslähtöisesti hyvinvointialueen palveluiden parempaan saatavuuteen ja saavutettavuuteen." toteutuu missään määrin uudessa suunnitelmassa. Suunnitelma ei ole asiakaslähtöinen, saatava tai saavutettava. Suunnitelmassa nostetaan esiin ja tiedostetaan ongelma, mutta ei tarjota konkreettisia parannuksia tai ratkaisuja. Kohdassa "vaikutusten arviointi" on nostettu esiin huolia, joihin lukeutuvat työntekijöiden osalta "muutokset vaikuttavat halukkuuteen työskennellä Pirhassa", "oma toimipiste muuttuu ja työmatka pitenee" sekä "liikkuva työ tuo pidemmät työpäivät ja matkakuluja". Asiakaspuolella taas huoliksi luetellaan "oma lähitoimipiste lakkautetaan", "ajomatka lähimmälle toimipisteelle pitenee" sekä "julkisella liikenteellä ei pääse palvelujen piiriin haja-asutusalueella". Ongelma siis tunnistetaan, mutta ratkaisut puuttuvat. Tämän lisäksi on hyvä huomioida, että asiakkaiden sekä työntekijöiden

näkökulmissa on listattu enemmän huolia kuin mahdollisuuksia, mikä saattaa sanoa jotain suunnitelman kannattavuudesta.

Digitaaliset palvelut sekä toimitilat

Suunnitelma tukeutuu paljolti digitaalisten palveluiden hyödyntämiseen. Vaikka monet digitaalisista palveluista ovat hyviä, esimerkiksi hammastarkastukset ja kotikäynnit vaativat fyysistä kanssakäyntiä asiakkaan kanssa. Neuvolaikäisten hammastarkastukset ovat jo ennestään vaivalloisia, puhumattakaan niiden suorittamisesta ilman fyysistä kontaktia lapseen. Myös kotikäynneillä on tärkeä olla fyysisessä kanssakäymisessä asiakkaan kanssa. Jos käynti on pidettävät kotona terveysaseman sijaan, on suotavaa olettaa, ettei asiakas pysty hoitamaan käyntiä ilman fyysistä avustusta. On näin ollen epärealistinen tavoite hoitaa näitä käyntejä digitaalisessa toimiympäristössä.

Suunnitelma täysin käyttökelpoisten tilojen sulkemisesta sekä mahdollisesti purkamisesta ja uudelleen rakentamisesta on luonnolle erittäin haitallinen. Yhden suuremman rakennuksen päästöt ovat 2 500 tCO₂e luokkaa (lähteenä Senaatti), puhumattakaan monista uusista rakennuksista, laajennuksista ja rakenteista. Myös rakenteiden tekeminen vaatii luonnonvaroja ja niiden tieltä on mahdollisesti kaadettava metsää. Lisäksi myös liikkuvat palvelut hyödyntävät paljon polttoaineita ja saastuttavat ilmastoa. Tämänkin ongelma on huomioitu kohdassa "vaikutusten arviointi", eikä tähänkään ongelmaan ole annettu korjausehdotuksia tai konkreettisia ratkaisuja.

Lausunto on käsitelty ja hyväksytty nuorisovaltuuston kokouksessa 9.11.2023.

Nuorisovaltuuston puolesta,

Eetu Hukkanen

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston puheenjohtaja

Sara Järvinen

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston jäsen

Laura Oksanen

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston jäsen